

## De profundis

Ti utehu čekaš. Ne, utehe nema:  
Što utehom zovu, zovi zaboravom;  
Jad istinski dubok nikad ne zadrema.  
Rastrzana tako među snom i javom,  
Gledajući kako nepomično bdije  
Taj Anđeo Stradanja nad tužnom ti glavom.  
Ti želiš i čekaš. I ne znaš da nije  
Ni sad ispijena ta čemerna čaša,  
I svirepi otrov jedne ironije;  
I da će nas večno strasna prošlost naša  
U nemirne noći da trgne i seti,  
Kao zveket lanca starog robijaša.  
Surovi će dani doći i uzeti  
Svaki po svoj deo od srca što bunca,  
Što želi, što moli; a ti ćeš se peti;  
Peti neprekidno, do kobnog vrhunca,  
Golom stopom, bleđa, smršla, jedno dete  
Pružajući ruke i vapijuć: Sunca  
I tako ti dani bez sreće i mete,  
Odnoseć svoj deo stradanja i suza,  
Kao gavrani će kraj nas da prolete,  
I ne pokidavši ni jednu od uža  
Što nas vežu i sad za prošlost, što stoji,  
Za nama i gleda na nas ko Meduza.  
Hajdmo, o Muzo Amo milu ruku,  
Mladosti moje to uzglavlje meko  
Dugo nam ima do u tihu luku,  
Ostrvo mira i sad je daleko.  
Katarke stoje gordo na toj vodi  
Što znači život... Mi hitamo žurno;  
Nejasno nebo nad nama se svodi,  
Pod nama more nemirno i burno.  
I zaman hita naše slabo oko  
Kule tog mora da pozna i spazi;  
Istina mora da leži duboko -  
Mi nad njom gremo po neznanoj stazi.  
Pitanja naša šum nejasni sreta,  
I žudnom duhu odgovara nije;  
Gde je početak? Gde li čudna meta?  
U neprovidnim maglama se krije.  
Brod mnogi ovud minu s mnogo muke,  
Istine blago tražeć u dubini;  
I ne spaziše svetiljke iz luke -  
A gle po vodi razvalina njini...

Ne s teškom kotvom ne srljaj duboko,  
Ranjeno srce drukčije nam zbori  
Niti u pustoš pustaj žudno oko,  
Da te nespokoj za saznanjem mori.  
Spokojan pogled po površju baci,  
Sladosnog mira tu ćeš samo steći. -  
O, Muzo, tuda samo trepte zraci,  
I val se pjeni slatko žuboreći.  
I snivaj samo Biće manje suza  
I više svjetlih i spokojnih noci...  
Svikni na odmor pod teretom uža  
Istina jedna i sama će doći  
Zovi se ljubav I nas samo pjevaj,  
I našu mladost bezbrižno i tio:  
U jednom srcu cio svemir ima,  
U jednoj suzi ima život cio  
Ne pitaj nikad: zvuke naših dana  
Hoće li vjetri da raznesu šumom,  
Ko bjeli behar sa procvalih grana,  
Il cvjeće nekad nad našijem humom;  
Il će da žive... Niti pitaj, mlada,  
Da li se rodi odjek tvome glasu,  
I da I ga naše gluho doba sada  
Vjencima svojim il kamenjem zasu, -  
Budi ko ptica sa sjevernih mora,  
Stanovnik magle i ostrva leda,  
Što pjeva žudno između lednih gora,  
Ne pitajući da I je kogod gleda,  
I da I je sluša; i sred mrtvog dola  
Cjeloga vjeka zvonku pjesmu vije  
I najzad umre - bez imalo bola  
Što joj pjesmu nikad niko čuo nije

## Jablanovi

Zašto noćas tako šume jablanovi,  
Tako strašno, čudno? Zašto tako šume?  
Žuti mesec sporo zalazi za hume,  
Daleke i crne, ko slutnje; i snovi.  
U toj mrtvoj noći pali su na vodu,  
Ko olovo mirnu i suhu, u mraku.  
Jablanovi samo visoko u zraku  
Šume, šume, cudno, i drhću u svodu.  
Sam, kraj mutne vode, u noći, ja stojim

Ko potonji čovek. Zemljom prema meni,  
Leži moja senka. Ja se noćas bojim,  
Sebe, i ja strepim sam od svoje seni.

## Ljubavne pesme

### Pesma ženi

Ti si moj trenutak i moj sen  
i sjajna moja reč u šumu  
moj korak i bludnja  
i samo si lepota koliko si tajna  
i samo istina koliko si žudnja.  
Ostaj nedostižna, nema i daleka  
jer je san o sreći više nego sreća.  
Budi bespovratna, kao mladost.  
Neka tvoja sen i eho budu sve što seća.  
Srce ima povest u suzi što leva,  
u velikom bolu ljubav svoju metu.  
Istina je samo što duša prosneva.  
Poljubac je susret najlepši na svetu.  
Od mog priviđenja ti si cela tkana,  
tvoj plašt sunčani od mog sna ispreden.  
Ti beše misao moja očarana,  
simbol svih taština, porazan i leden.  
A ti ne postojiš, nit' si postojala.  
Rođena u mojoj tišini i čami,  
na Suncu mog srca ti si samo sjala  
jer sve što ljubimo - stvorili smo sami.

### Krila

Leteti, leteti, leteti visoko,  
Neznanom prostoru kao starom drugu,  
Vitlati se kao omađijan soko,  
I umreti, sjajan, u sunčanom krugu.

Čuti samo zamah svoj u prostorima-  
Muziku svog krila! I na samom kraju,  
Svoj trag izgubiti i cilj među svima,  
Iščežnuvši tako u nebu i sjaju.

Da mi žeđ osete kobnu i sve višu  
Oči što su tude dugo svetlost pile,  
Kao vir dve ovce sa runom od svile,  
Kao krv dve noćne sablasti što sišu.

Da ne pamtim nisko rođenje pod mrakom;  
Da kao gnev svetlost sva ispuni mene;  
Da sam kao kopljem prožet svakim zrakom,  
Tu gde gore večne podnevi bez sene.

I strasna raskršća sunaca, i puti  
Kud oluj svetlost neprekidno ide,  
Kroz nemi predeo gde vlada i čuti  
Bog koji ubija oči kad ga vide.

Da samo s visina za ponore znadnem  
Bacivši u prostor konce svojih žila;  
I letim večito, i letim dok padnem  
Samo pod teretom ozarenih krila.

## Oči

Beskonačne tvoje oči, mlada ženo,  
Dve duge večeri u pustinji mora;  
Dve sumorne bajke što uznemireno  
Imaju šum slutnje u granama bora,

Dve mirne galije s crnim zastavama;  
Dve žene u crnom, na molitvi neme;  
Dve ponoćne reke kroz kraje od kama;  
Dva glasnika bola koji kroz noć streme.

Oči moje žene, mračni triumf ploti,  
Koje večnom tugom opijene behu,  
Svoj su prostor našle u njenoj čistoti,  
A svoj car nebeski u njenom grehu.

Od suza prosutih u velika bdenja,  
Te beskrajne oči sijaju se s toga,  
Dalekim i čudnim sjajem ushićenja,  
Kao neke oči što videše Boga.

Čuvaju na svojoj beskonačnoj mreži  
Sve tamne ekstaze snova koje sanja,

Oči nepregledne, na čijem dnu leži  
Velika i mračna slabost oćavanja.

### **Moja ljubav**

Sva je moja ljubav ispunjena s tobom,  
Kao tamna gora studenom tišinom;  
Kao morsko bezdno neprovidnom tminom;  
Kao večni pokret nevidljivim dobom.

I tako beskrajna, i silna, i kobna,  
Tećeš mojom krvlju. Źena ili mašta?  
Ali tvoga daha prepuno je svašta,  
Svugde si prisutna, svemu istodobna.

Kad pobele zvezde, u suton, nad lugom,  
Rađaš se u meni kao sunce noći,  
I u mome telu drhtiš u samoći,  
Raspaljena ognjem ili smrsla tugom.

Na tvom tamnom moru lepote i kobi,  
Celo moje biće to je trepet sene;  
O ljubljena Źeno silnija od mene -  
Ti strujiš kroz moje vene u sve dobi.

Kao mračna tajna ležiš u dnu mene,  
I moj glas je eho tvog ćutanja. Ja te  
Ni ne vidim gde si, a sve druge sate  
Od tebe su moje oči zasenjene.

### **Simbol**

Gledam tvoje krupne oči zljubljene,  
Gde sja vatra - ko zna - grešna ili sveta.  
Svejedno ljubiš ili drugog ili mene;  
Ti ljubiš nevino kao cvet što cveta.

Ljubav bi ti moja bila zatoćenje,  
U tvom bezgraničnom, granica i meta;  
Takva, večna zeno, kroz život i mrenje  
U slavi instikta ti si samo sveta.

Ti si sat od kojeg nebo zarumeni,  
Simbol veći nego bol ljudski što grca,  
I ti si božanstvu bliža nego meni;  
Više zakon svat, nego zakon srca.

### **Strofe jednoj ženi**

Gledaću tvoj sjajni sen na talasima,  
I stope na pesku; s jutrom na vrhuncu,  
Kao prvo gnezdo budno među svima,  
Ja te pevam kao himnu zemlje Suncu.

Ti si iskra moga mača pobeđnoga;  
Sto muzičkih vrela što bruje i plave;  
Pogled koji hoće da sagleda Boga;  
Pehar iz kog pijem strasno piće Slave.

Kroz tamnu je pustoš moje krilo seklo,  
Gde sad sja tvoj pokret i tvoja reč zari;  
I kao da svemu ti beše poreklo,  
Sunce što mi otkri mesto sviju stvari.

Sve vode postaše za odsev tvog stasa,  
Prostor, da imadneš dušu začuđenu,  
Mir tamnih dolina za eho tvog glasa,  
Sunce da na svetu baciš svoju senu.

Ti si kao lađa sa krupinim jedrilima,  
Što nosi poneblja drugih kopna; o, ti,  
Što se, neumitna, javi među nama  
Da daš svoj dah zemlji i svoj glas lepoti.

### **Podne**

Nad ostrvom punim cempresa i bora,  
Mlado, krupno sunce prži, puno plama;  
I trepti nad šumom i nad obalama  
Slan i modar miris prolešnjega mora.  
Ljubicaste gore, granitne, do svoda,  
Zrcale se u dnu; mirno i bez pene,  
Površina šušti i celiva stene;  
Svod se svetli topal, staklen, iznad voda.

Prah suncani trepti nad ispranim peskom,  
I srebrni galeb ponekad se vidi,  
Svetluca nad vodom. I mirisu hridi  
Mirisom od riba i modrijem vreskom.  
Sve je tako tiho. I u mojoj duši  
Produženo vidim ovo mirno more:  
Šume oleandra, ljubicaste gore,  
I bled obzor što se proteže i puši.  
Nemo stoje u njoj srebrnaste, rodne  
Obale i vrti; i svetli i pali  
Mlado, krupno sunce; i ne šušte vali,-  
Galeb jos svetluca. Mir. Svuda je podne.

### **Pored vode**

Put mesecev srebrn niz more se vidi,  
Leži beskonacan vrh zaspalih vala.  
Mir. Zadnji je talas došao do hridi,  
Zapljusno setno i umro kraj žala.  
Noc miriše tužno cempresovom smolom.  
Nebo pepeljasto. I kopno i voda  
Ko da nocas dišu nekim cudnom bolom,  
Tiha tuga veje sa dalekog svoda...  
Sto srca nocas kucaju u meni,  
I celo mi bice budi se i diže  
Casom nekoj zvezdi, a cas kakvoj ženi.  
Sve kipi u meni, ko plima kad stiže:  
Kao sad da postah Dokle zvezde brode  
Jedne bezimene noci, pored vode.

### **Senka**

Ide sen moja pored mene,  
Ognjena sablast i džin modar,  
Predamnom kao vod bez smene,  
Kao zbir za mnom, nem i bodar.  
Pred šumom presta da me prati,  
Za šumom vec me opet ceka;  
Pred prag ce crkve zbunjen stati -  
Taj prediskonski strah coveka.  
Taj sjaj što mrkne i što sjaje,  
Taj govor tela recju tamnom!  
Dokle ce ici i šta traje -  
Ta gorka igra sunca sa mnom?  
Sve ce pod nebom dalje sjati,  
A sen i covek, dva blizanca,

Na raskršću ce nekom stati  
Da oba zbace teret lanca...  
No tražice se, dok dan sija,  
Dve sudbe vecno sjedinjene:  
Senka od zemlje bezmernija,  
I covek lakši i od sene.

### **Vraćanje**

Kad mi opet dodješ, ti mi pridji tada,  
Ali ne ko žena što čezne i voli,  
Nego kao sestra bratu koji strada.  
Tražeć mekom rukom mesto gde ga boli.  
Puna nostalgije beznadežne, duge,  
Ne sećaj me nikad da bi mogla doći  
Zadocnela radost iz dubine tuge,  
Ko ponoćno sunce iz dubine noći.  
Jer ti ne znaš, bedna kroz sve dane duge  
Da te voljah mesto ko zna koje žene  
U tvom čaru ljubljah sav čar neke druge...  
I ti beše samo sen nečije sene...

### **Izmirenje**

I kada te život bolno razočara,  
I kada prestanu i želje, i snovi;  
Ono što nam vrati jedna suza stara,  
Vredi jedan život neznani i novi.

Pamti što je prošlo, s puno vere neme,  
Kroz sve dane drugih stardanja i mena:  
Čuvaj svoju prošlost za sumorno vreme  
Kad se živi samo još od uspomena.

Pa ćeš da zapitaš jednom, i nenadno -  
Našto samo suze, našto boli samo?  
I šta da ikad žali srce jedno,  
Kada je sve naše, sve što osećamo!

### **Opsena**

Ti si kao zvezda jednog jutra slave,  
A u meni osta kao crna rana;  
Ti si trista vrela što bruje i plave -  
Da sva budu jedna suza otrovana.

Beše kao carska galija kroz pene,  
S glasom o pobedi; beše u čas zore  
Himna zemlje suncu; a samo za mene -  
Red crnih zastava što kroz mrak vihore.

Ruka ti je bela meka kao cveće,  
A moja ostade sva okrvavljena,  
Otkud si i ko si, niko znati neće;  
Ljubav ili mrznja, sudba ili žena.

## Leto

Okićenu lozom i cvećem od maka,  
Sreo sam je jednom, jednog vrelog dneva.  
Na pučini magla providna i laka,  
U vrućome žitu prepelica peva.

Iz vode i kopna odisaše leto  
Mirisom i vatrom. Tesne staze behu  
Pune kosovaca. Veselo je cveto  
Turčinak u njenom govoru i smehu.

Ona je kraj mene tada koračala,  
Strasna kao leto, pored mirnih vala,  
Polivenih toplim bojama i sjajem.

Vaj! I mladost prože, ko sunce nad gajem!  
Samo još u meni ti si i sad taka;  
U kosi ti isti cvetovi od maka.

## Carica

Ti si lepa naša carica u kruni,  
S deset dubrovačkih paževa; i greje  
S tebe sjaj dragulja što donese puni  
U Kotor brodovi s Kipra i Moreje.

Orli od bisera leže po tvom skutu,  
Krsti po stiharu, i safiri vratom;  
Mirise Istoka ostavljaš po putu;  
Tvoga konja vode potkovana zlatom.

Sve crkve u carstvu tvoje ime zbore,  
I naše velmože i naši vazali  
Gledaju te s čežnjom i sa strahom dvore.

Dok ti gledaš kao paž plašljiv i mali,  
Kako jedna briga, tanka kao para,  
Pređe preko čela krunisanog Cara.

### **Ave Serbia**

Tvoje sunce nose sad na zastavama,  
Ti živiš u besnom ponosu sinova;  
Tvoje svetlo nebo poneli smo s nama,  
I zore da zrače na putima snova.  
Još si uz nas, sveta majko, koju muče;  
Sve su tvoje munje, u mačeva sevu,  
Sve u našoj krvi tvoje reke huče,  
Svi vetri u našem osvetničkom gnevu.  
Mi smo tvoje biće i tvoja sudbina,  
Udarac tvog srca u svemiru. Večna,  
Tvoj je udes pisan na čelu tvog sina,  
Na mač njegov reč ti strašna, neizrečna.  
Mlekom svoje dojke nas si otrovala,  
U bolu i slavi da budemo prvi;  
Jer su dva blizanca što si na svet dala-  
Mučenik i heroj, kap suze i krvi.  
Ti si znak u nebu i svetlost u noći,  
Kolevka i groblje, u odeći sunca;  
Ti si gorki zavet stradanja i moći,  
Jedini put koji vodi do vrhunca.  
Mi smo tvoje trube pobede, i vali  
Tvog ognjenog mora i suncanih reka:  
Mi smo, dobra majko, oni što su dali  
Svagda kaplju krvi za kap tvoga mleka.

### **Veče**

Mre potonja svetlost i postaje smeđa,  
Oktobarsko sunce gasne iza huma...  
A tvoja je duša puna bolnog šuma,  
Teška suza stala u dnu tamnih veđa.

Dok u tvome vrtu dan očajno tinja;  
U tamnoj se senci rasplakale česme;  
Šumi gora, kao rosa da rominja,  
A u tebi huje rime moje pesme...

Huje tamne rime, ko mistično vrelo,  
Kroz lišće, i zvezde, i sen što još pada:  
U svakome stihu ima suza jada,  
U svaku je strofu leglo srce celo.